

# ERWIN SCHRÖDINGER

(rakúsky fyzik; 12. 8. 1887 Viden, 4. 1. 1961 Vieden)



Bol jediným dieťaťom v rodine profesora chémie na viedenskej univerzite. Do 11 rokov získaval vzdelanie doma, potom vstúpil do akademického gymnázia, kde nabral veľmi dobré znalosti v humanitných i prírodovedeckých predmetoch. V rokoch 1906-1910 študoval na viedenskej univerzite pod vedením profesora Friedricha Hasenöhrla (1874-1917), ktorý rozvíjal Boltzmannovú kinetickú teóriu plynov (bol tiež priamym nástupcom Boltzmannu vo vedení katedry). Tam si Schrödinger osvojil pri štúdiu mechaniky ten matematický aparát, ktorý o dvadsať rokov neskôr použil pri formulovaní vlnovej mechaniky.

Po skončení štúdia pracoval ako asistent na viedenskej univerzite, pri spolupráci s F. Exnerom (1845-1926) a W. F. Kohlrauschom (1855-1936) vnikol i do problému experimentálnej techniky. Prvú svetovú vojnu prežil na fronte ako delostrelecký dôstojník. Z existenčnej neistoty po vojne uvažoval Schrödinger i o zmene profesie (chcel sa stať filozofom), ale potom prijal zahraničnú ponuku a zostal verný fyzike. V r. 1920 pracoval v Jene ako asistent, potom krátko ako mimoriadny profesor vo Štutgarte; riadnu profesúru získal vo Vratislavi, záhy však presídlil do Curycghu. V r.

1927 prevzal v Berlíne katedru po M. Planckovi, ale po nástupe nacistickej vlády prešiel na jeseň r. 1933 do Oxfordu. Od roku 1936 viedol katedru vo Štýrskom Hradci; po pripojení Rakúska k Ríši opäť emigroval. Po krátkych pobytoch sa usadil v írskom Dubline; bol menovaným riaditeľom oddelenia pre teoretickú fyziku v tamomšom Institute for Advanced Studies. Do Viedne sa vrátil až v r. 1956 a stal sa profesorom teoretickej fyziky; ťažkú chorobu v r. 1957 prekonal, ale sily ho opúšťali. Po smrti bol pochovaný v Alpbachu, v strede tyrolských hôr, ktoré miloval.

E. Schrödinger dozrievaním pod vedením Hasenöhrlovým a Exnerovým v atmosfére obdivu ku klasickej fyzike. Kvantovej teórii sa spočiatku nevenoval; až de Broglieho myšlienka elektrónových vln ho podnietila, aby hľadal pohybovú rovnicu pre viazané elektróny. Našiel rovnicu (teraz nazývanú jeho menom), ktorej riešenie poskytuje možné diskkrétne hodnoty energie viazaných častíc. Od bezčasovej rovnice prešiel potom k časovej, ktorá popisuje vývoj kvantovomechanických systémov v čase. Schrödinger tiež ako prvý objavil ekvivalenciu svojej vlnovej mechaniky s Heisengerovou maticovou mechanikou. Za objavy v atómovej energii prevzal v r. 1933 spolu s P. A. Diracom Nobelovu cenu. Po odchode z Berlína publikoval mnoho prác o otázkach vlnovej mechaniky, obecnej teórie relativity i o kozmologických problémoch.